

KENÉZ FERENC

Átutazóban a japán tanítónő...

Király Lászlónak

Volt-e japán tanítónő az ágy alatt?
 Volt, kérem.
 Egy tanítónő volt, vagy több?
 Egy volt, kérem.
 Egészen benn volt az ágy alatt?
 Csak félig. Lehasalt s úgy, kérem.
 Mit keres egy japán tanítónő itt nálunk az ágy alatt?
 A gyerekeimet kereste. Játszott a gyerekekkel.
 Na ne mondja!
 Nem mondom, kérem.
 De mondta! Azt hiszi, hogy én hülye vagyok?
 Én igenis, kérem, nem.
 Ehhez tartsa magát! Szóval...?
 Ennyi...ennyit tudok mondani...momentán...
 Momentán?... A feje, az persze benn volt az ágy alatt?
 Nem, nem volt benn a fejem.
 Nem a magáé, hanem a japán tanítónőé!
 Annak benn volt. Lehasalt, s úgy. A lábai kilógtak.
 De a gyerekei is benn voltak az ágy alatt!
 Azok is benn voltak, kérem.
 A gyerekei benn voltak teljes egészében az ágy alatt?
 Benn... benn voltak... még kicsik, kérem.
 S csak úgy a japán tanítónő is...
 Lehasalt s úgy...
 Biztos maga abban, hogy csak egy japán tanítónő volt ott?
 Biztos vagyok, kérem. Csak kettő láb látszott ki...
 S nem volt ez magának gyanús?
 Nem... ott akkor nem gondoltam ilyesmire...
 Hogy egy japán tanítónő van az ágyuk alatt ?!
 Hát... csak hasalt ott, és mosolygott...
 Ha én magát most beküldeném az ágy alá, lenne kedve mosolyogni?
 Nem hiszem, kérem.
 No látja! Most hazamehet.
 Igenis, kérem.
 Csak vigyázn! Ha még egyszer meglát egy japán tanítónőt az ágy
 alatt
 – jönni és szólni!

Megértettem.
 És szóljon a gyerekeinek is!
 Jönni és szólni! –
 Igenis, kérem!

Az átutazó japán tanítónő nem az enyém volt. Én őt tulajdonképpen Király Lacitól kaptam ajándékba. Akkoriban a külföld, a világ felé már szinte hermetikusan lezáródott Romániában annál abszurdabb helyzetet nemigen lehetett elképzelni, minthogy valahol, egy lakótelepi magyar családnál felbukkan egy japán tanítónő. Pedig hát mi különös van ebben? Semmi. Mert hát mit tehet egy japán tanítónő? Semmit. Játsszik a gyerekekkel. És mosolyog. Az ám, csakhogy akkor már a magyarországi rokon látogatását is be kellett jelenteni a rendőrségen, miért jött, mit akar, miről beszélt? Ennél komplikáltabb volt, ha valaki némiképpen hivatali értelemben érkezett Kolozsvárra, mondjuk Szakolczay Lajos, aki meg akart tekinteni egy színházi előadást, és közben beugrott íróbarátaihoz az *Utunk* szerkesztőségébe. Hát ugye ilyen esetben már csak egy erre a célra kialakított, „elkülönített” helyiségben lehetett volna beszélgetni vele. Hogy „mindenki” számára legyen világos, miért jött, mit akar, s miről ejt szót? Na mármost, nem az a lényeg, hogy akkor, ott, a nyolcvanas évek Kolozsvárján, vagy Csíkszeredájában miként játszották ki, kerülték meg, vagy vették egyszerűen semmibe az emberek ezt az előírást, hanem, hogy egy teljesen abnormális rendeletet semmibe kellett venniük, meg kellett kerülniük, ki kellett játszaniuk, ami a törvényszegés vádját hozhatta magával. A jogtiprásnak és a megalázkodásnak ez a katyvasza büntudatot ébreszthetett a legegyszerűbb állampolgárban is. Ilyen helyzetben egy „japán kapcsolat” egyszerűen az „ésszerűség határait” súrolta. Mert hát honnan tudhatta meg ott a messzi Japánban az a ferde szemű tanítónő, hogy Kolozsváron éppen merre fele laknak Király Laciék? Meg hogy épp melyik utcában, ugye? Azt ne mondja senki, hogy csak úgy elment oda mosolyogni! Itt nincs Mosoly Ország, itt Románia van!... Itt meg, ahol ezt most írom, húsz év múltán, Magyarország. A Duna-televíziós Magyarország. Ahol az utóbbi pár hónapban itt-ott fölmerült, hogy esetleg visszasugároznák Király Lacinak ezt a verset. Ez lett volna első versem, amely elhangzik a Duna Televízióban. Melynek tizenkét évig munkatársa voltam. Aztán nem lett belőle semmi. Sajnálom. Így hát a japán tanítónőt – most már csak írásban – én magam szolgáltatom vissza jogos tulajdonosának. Az idő eltelt a távoli vendég fölött is. Ha nem volna asszony, azt mondanám: kicsit megemberesedett. De azért mosolyog, mosolyog most is.

(Kenéz Ferenc: *A sóvárgás birodalma*, 2015, Pallas-Akadémia Könyvkiadó)